

ТИЖНЕВИК · REVUE NEVOUJADAIKE · TRIDENT UKRAINIENNE

Число 9 (609) Рік вид. XIV. 27 лютого 1938 р. Ціна 2 фр. Prix 2 fr.

Париж, неділя, 27 лютого 1938 року

В центрі політичного життя світу за останні дні безперечно стоять дві події: капітальна промова Адольфа Гітлера в німецькому райхстазі минулої неділі та демісія англійського міністра закордонних справ Антоні Ідена, що сталася того-ж дня. Про першу — річ в допису нашого власного кореспондента з Берліну, що його вміщено в цьому-ж числі. Про другу, що про неї ще має бути мова у нас в огляді «З міжнароднього життя», слід уже й сьогодні зазначити де-які міркування.

Зміна на керівному становищі англійської політики, позначена переходом од ідеологічних комбінацій недавнього минулого, зв'язаних з Лігою Націй, до реального трактування сучасних відносин міжнародніх сил, одкриває нові обрії для ліквідації італо-англійських непорозумінь, порозуміння з Німеччиною, впорядкування взаємин між великими європейськими державами. На сьогодні нема ще, звичайно, конкретних наслідків цієї зміни, але вона вже озивається і в інших країнах. Гостріше у Франції проступає питання, як буде далі з союзом з Москвою, що з нею тепер не по дорозі Лондонові. «Треба вибрати між Лондоном і Москвою», — пише 25. II «Gringoire». Характерною те-ж являється заява і бельгійського міністра закордонних справ Спака генеральній раді бельгійської соціалістичної партії, що він одмовляється робити політику, яку намагається провести Москва, розбиваючи світ на два ідеологічні блоки та ведучи до неминучої війни.

Так чи инакше, вже сьогодні можна сказати, що зміни в англійському кабінеті зміцнюють позиції справжніх оборонців ладу і миру та зменшують на міжнародньому ґрунті шанси всесвітніх московських підпалачів. А це, само собою, лежить в інтересах України в її боротьбі за свою незалежність.

ДОРОГОЦІННИЙ СКАРБ — МЕРТВИЙ КАПІТАЛ

В ч. 1 «Вістей Академії Наук УРСР» за 1937 рік вміщено статтю завідувача відділу рукописів Бібліотеки Академії Наук сов. України М. Генпенера про теперішній стан того відділу.

Як видно з тої статті, Бібліотека Академії Наук зібрала до свого відділу рукописів збірки рукописів з бібліотек багатьох шкіл на Україні (університету св. Володимира в Києві, Київської Духовної Академії, Ніженського Інституту Народної Освіти та ин.), монастирів і церков (колишніх Софійського собору, Печерського монастиря, Михайлівського монастиря і ин.), краєзнавчих музеїв (Каменець-Подільського, Уманського й ин.) і т. п.

Серед рукописів відділу є не лише старі пам'ятники української літератури, але й спомини, щоденники й наукові праці з XVIII і XIX ст.; так, філософські твори Григорія Сковороди становлять цілу збірку з 12 книг, почасти в автографах; є тут наукові праці визначних українських математиків Георгія Вороного та Михайла Остроградського, невиданий щоденник Григорія Галагана, і т. д.

Відділ має, крім того, велику збірку листування видатних українських письменників, учених і політичних діячів (Василя Капніста, Панька Куліша, Осипа Бодянського, Володимира Антоновича, Бориса Грінченка, Ореста Левицького, Павла і Гната Жигецьких і багатьох інших). Тут-же зберігаються рукописи з редакції журналу «Київская Старина», матеріали Південно-Західного Відділу Географічного Товариства в Києві, родинні папери Гоголів, Михайла Максимовича, Олександра Кістяківського, Івана Лучицького та ин.

Є тако-ж багата збірка автографів українських, російських, польських і ин. учених і письменників (Осипа Бодянського, Миколи Гоголя, Василя Капніста, Миколи Костомарова, Михайла Коцюбинського, Панька Куліша, Івана Франка, Олександра Пушкіна, Івана Тургенєва, Адама Міцкевича й ин.).

Особливо цінною збіркою є збірка латинських, латино-польських та латино-слов'янських шкільних підручників XVII і XVIII ст. з Києва, Львова, Вільна та багатьох інших міст колишньої польсько-литовської держави.

Відділ рукописів містить в собі тако-ж колекцію стародавніх пам'ятників слов'янських народів, — напр., п'ять глиняних клинописних табличок, шість абісінських рукописів на пергамені з XV і дальших століть, колекцію грецьких рукописів на папірусі то пергамені.

Як свідчить М. Геннер, рукописний відділ Бібліотеки Наук сов. України налічує тепер по-над 150 тисяч бібліотечних одиниць.

Величезний скарб для дослідження української історії, письменства і мови, що ним розпоряджає відділ рукописів Бібліотеки Академії Наук сов. України, на великий жаль, залишається поки-що мертвим капіталом, бо окупаційна большевицька влада не тільки зліквідувала історично-філологічний відділ, що раніше був при Всеукраїнській Академії Наук *), але й припинила видавання будь-яких наукових праць з ділянки українознавства.

Ст. Сірополко

МОСКВА Й УКРАЇНА

(Заява совітського дипломата Бутенка)

Звичайний кінець кар'єри совітських дипломатів, які на рівній стопі з представниками справжніх держав заступають у різних столицях світу цю нестворенну політичну потвору, що зветься ССРСР, залишав їм на вибір: поворот на виклик комісаріату до Москви, де на них уже було наготовано кулю чекистів, або раптову втечу перед видимою смертю і перехід на становище неповоротця. За останній час це сталося правилом. І чи розстріляно одним совітським послом більше, чи зросла кількість новітніх емігрантів на якусь одиницю, — великого інтересу власно не уявляє. Могли б спокійно ми пройти мовчанкою і останній «скандал у благородній родині» — сенсаційне зникнення московського представника в Букарешті Бутенка, який несподівано випурнув на світ Божий у Римі. Газети широко рознесли його заяви, спричинилося до того і радіо. Коли ми все-ж знімаємо про це річ, то тому, що у виступах нового неповоротця, родом нашого земляка, людини вже нової совітської формації, виразно зазначені де-які українські моменти.

*) Зі зміною курсу в національно-освітній політиці большевицької влади зліквідовано історично-філологічний відділ Всеукраїнської Академії Наук. Хоч при Академії Наук, що тепер придбала назву — Академія Наук Української Радянської Соціалістичної Республіки (скорочено — «Академія Наук УРСР») і є Інститут історії, на чолі якого з минулого року поставлено якогось С. Н. Беловсого, але туди не чутно про будь-які видання того Інституту.

Заяви Бутенка що-до становища на Україні тим характерні, що вони показують силу українського національного руху, з яким ніяк собі не може дати ради Москва і який своїм могутнім впливом захоплює навіть тих людей, на яких Москва покладалася, як на вірних своїх слуг, доручаючи їм відповідальні місії закордоном.

Федір Бутенко опублікував у великому римському щоденнику «Giornale d'Italia» з 16 лютого свою сповідь під заголовком: «Чому я порвав з більшовиками», що уявляє собою справжній акт обвинувачення проти Москви.

Говорячи про поневолення народів колишньої Росії, яким совітська Москва обіцяла й конституцією своєю гарантувала «самоопределение вплоть до отделения», п. Ф. Бутенко обмежується одним прикладом, а саме Україною. Він говорить:

«Я обмежуся тільки згадкою про Україну. Вся адміністрація, всі керівні пости, найголовніші з підприємств знаходяться в руках жидів або попихачів Сталіна, присланих з Москви.

«Вся індустрія хемична, аеронавтична і військова, фабрики машин, промисел електротехнічний зконцентровано у Москві, Ленінграді, на Сибіру, на Уралі і на далекосхідних кордонах СССР. З погляду індустріяльного, Україна уявляє собою тепер колонію Москви. Насельники цієї землі, колись такої квітучої, не виходять тепер з голоду і злиднів.

«Кожну ознаку українського націоналізму, навіть коли вона й не виламлюється по-за межі совітського життя, більшовики нищать і викидають з корінням. Десятки тисяч людей з по-між мешканців України, з по-між цих шляхетних і сміливих патріотів розстріляно або арештовано і вкинуто до в'язниць. Народ цієї країни повен ненависти до більшовиків, бо вся Україна знаходиться в ярмі і в становищі страшної облоги з боку московських розбійників, що її поневолюють і мучать».

Ця характеристика ще її небагатьма, але сильними словами дає Бутенко сучасному становищу на Україні, підкреслює правильність тієї оцінки відносин і настроїв на окупованій Москвою нашій батьківщині, яку на підставі фактів протягом років подає «Тризуб», і показує перед широким світом силу національного руху, що панує між нашим народом і що з ним Москва жадним терором не може виправитися.

«ЗВЕМО ВАС БУТИ АКТИВНИМИ!»

Лихі умови еміграційного життя, що примушують багатьох українських інженерів тимчасово відійти від своєї фахової праці й часто для здобуття шматка хліба працювати на чужині звичайними робітниками, відбиваються, цілком природне, на видатності громадської праці, яку ведуть наші інженери у своїх фахових організаціях і взагалі в організаціях української емі-

грації. Бо відомо, що інтелігенція, — скрізь і завжди, — для більшої продуктивності своєї праці потребує сприяючих умов.

Але не дивлячись на різні еміграційні злидні, все-ж тримаються на чужині організації українських інженерів, об'єднані в своїй централі — Головній Управі Союзу Організацій Інженерів Українців на Еміграції *), і навіть в де-яких галузях нашого збірного життя виказують свої додатні впливи організаторів, будівничих і конструкторів, до якої ролі інженери в житті народу властиво й покликані.

Після певного періоду відносної активності українських інженерських організацій на чужині, наступив був період легкого занепаду, зпринчинений головним чином тяжкими матеріяльними умовами. Але останнім часом активність та пробуджується знову. І до ще більшої активності всього українського інженерського загалу кличе інженерська центральна організація у своєму останньому «Бюлетені».

— «Звемо вас бути активними!» — це гасло, з яким той «Бюлетень» звертається до українських інженерів. І не тільки в своїх фахових організаціях — взагалі в житті нашої еміграції, яка тісї активності зараз потребує може більше, ніж коли б то не було. Бо інженерська організація, як і кожний зорганізований в ній інженер, все має служити своєму громадянству й виконувати в ньому свою творчу ролю, коли не хоче бути засудженою на небуття.

— Упорядкувати свою енергію! — кличе далі інженерська центральня до інженерів. І як у нас завжди на часі такий клич... І стосується той клич, кинутий інженерами, — без перебільшення можна сказати, — всього нашого життя.

. Звідси до інженерів дальший наказ: зайнятись громадськими справами! Бути все між тими, що так часто потребують належних організаторських і конструктивних руки і ока.

Жаден інженер не може, розуміється, байдуже пройти й мимо справ української еміграції. Тому згаданий «Бюлетень» кличе всіх українських інженерів бути те-ж фундаторами Українського Банку на еміграції:

«Управа Союзу Організацій Інженерів Українців на Еміграції все була тієї думки, що нам, українцям-емігрантам, конче потрібно створити на чужині власний банк, що міг би виконувати для української еміграції величезні служби, тому Управа з приємністю підтримує думку про організацію Українського Бан-

*) Як відомо, Головна Управа Союзу Українських Інженерів на Еміграції перебуває в Подєбрадах, в Чехословаччині, об'єднує собою організації наших інженерів у багатьох країнах, і складається з проф. інж. В. Іваниса — голова, д-ра інж. В. Кучеренка — містоголова, інж. В. Бурчинського, інж. В. Добровільського, інж. М. Сочинського, інж. О. Антипова.

ку у Франції та закликає своїх членів бути фундаторами цього банку».

Проходимо зараз такий період нашого перебування на еміграції, коли активними всі мусимо бути як найбільше — і для виконання біжучих завдань, що лежать на нас, і те-ж для того, щоб здогнати багато з того, що давніше нами було упущено. Тому з притиском можна і на закінчення повторити ті слова, з якими центральна управа інженерського об'єднання звертається до українського інженерського світу :

— Звемо вас бути активними!

ІСТОРИЧНЕ ЗАСІДАННЯ РАЙХСТАГУ 20 - ого ЛЮТОГО

(Від власного кореспондента з Німеччини)

День 20 лютого с. р., якого не лише Німеччина, але ціла Європа з напруженням очікувала, приніс ще раз те, що Адольф Гітлер зазначив уже в своїй промові 7 березня 1936 р. на засіданні райхстагу, а саме : що Німеччина готова з усіма культурними народами нав'язати приятні відносини, які німецька нація поважатиме, що немає підстав боятись Німеччини, яко держави, яка б хотіла коштом иншої держави збільшити свої посідання, що Німеччина бажає лише признання своїх слушних прав великої держави на існування, що не може наступити спокій в Європі, поки не розв'яжеться так пекучої проблеми звороту німцям колоній, без яких не дасться поліпшити господарського становища в краю. Окрім того, Адольф Гітлер категорично зазначив, що нещастям цілої Європи й великою небезпекою є совітська Московщина, проти якої ціла німецька нація буде рішуче боротися в обороні європейської культури й спокою держав Європи.

А тим часом де-які держави воліли робити пакти з червоною Москвою, не звертючи уваги на те, що та-ж сама Москва несе з собою небезпеку загибелі своєму союзникові.

Ми, українці, що на власному тілі досвідчилися метод і способів «акції» Третього Інтернаціоналу, не потребуємо розписуватись про це, бо здається, що й народи, які мали необережність поспробувати робити експерименти з совітами, мають уже свою вироблену про них думку. Нам лише треба тішитись, що нарешті наступив час, коли маску облудну здерто з лиця потвори, яка гнобить наш нарід і десятки років топить в крові найкращих синів нашої многострадалної України.

Щоденна преса широко вже рознесла відомості про це засідання райхстагу 20 лютого, яке можна сміло назвати історичним.

Я тут лише підкреслю головне, що представляє для нас особливий інтерес.

Неділя 20 лютого, яку я пережив тут в Берліні, залишиться для мене пам'ятним днем. Одержавши карту вступу на засідання райхстагу, яко кореспондент українського часопису, мав я велику приємність почути з уст провідника німецької нації Адольфа Гітлера слова, які були сказані перед цілим світом, що: Німеччина ніколи не буде перетрактувати з Третім Інтернаціоналом, але противно, готова працювати з кожною нацією, яка постановила боротись проти нього, що Німеччина перестерігає цілий культурний світ перед небезпекою, яку несе Третій Інтернаціонал і закликає всіх до боротьби з ним.

Рідко приходить ся чути так відверто й щиро промовлені слова, та ще з уст державного мужа, які з цілою правдою відкривають очі на небезпеку, що загрозус з боку жидівсько-інтернаціональної кліки під фірмою Комінтерну культурним народам.

Павло Дмитренко

НАША ЦЬОГОРІЧНА «КОЛІДА» БІБЛІОТЕЦІ ім. С. ПЕТЛЮРИ У ПАРИЖІ

(Лист із Варшави)

Минули вже Новий Рік і Різдвяні Свята і ми можемо підвести загальні підсумки акції «пожертв на Бібліотеку ім. С. Петлюри у Парижі замість святочних привітань та візитів».

Сума, зібрана в Польщі, переїде 320 зол. Імена жертводавців, як осіб так і організацій, які взяли участь в цій акції, оголошені були на сторінках «Тризуба». Заняли вони цим разом далеко більше місця, ніж було то в роках попередніх. Це свідчить про те, що акція ця що-раз, то більш популярною стає серед нашого громадянства і що вона що-раз, то далі сягає в глибини нашого еміграційного загалу.

Про збільшення популярності цієї акції говорить і порівняння цифр, що характеризують вплив пожертв в біжучому і в попередніх роках. Минула різдвяна збірка у Польщі дала, наприклад, лише біля 100 зол. Успіх цьогорічної збірки, яка дала понад 320 зол., є тим самим більш, ніж очевидним.

Невеличка це сума, але як же велика вона в наших еміграційних обставинах. 320 зол.—це забезпечення Бібліотеки опалом і світлом на цілий рік, це можливість опрацювання кількох соток книжок і т. д. Тим самим і гасло, під яким пройшла цьогорічна збірка, гасло — «З наших, навіть дрібних, святочних пожертв може скластися значна сума, яка для Бібліотеки ім. С. Петлюри у Парижі становитиме цінну матеріальну підтримку» — в цій акції знайшло своє цілковите підтвердження і узасаднення.

Але побіч цих моментів матеріального характеру, в цій збірці проступають моменти і іншого характеру, яких не можна тут не згадати, яким належить присвятити тут кілька слів.

Цьогорічна святочна збірка пожертв на Бібліотеку ім. С. Петлюри у Парижі носила характер маніфестаційний. Нею маніфестувалося єдність в відданню пошани С. Петлюрі, вона дала не один, гідний наслідування приклад, того, що перед збірними зусиллями в прямуванні до наміченої цілі, перед сконсолідованим і збірним чином никнуть і не існують жадні перешкоди.

Цьогорічна святочна збірка пожертв на Бібліотеку дала яскраві приклади тому, що мотиви економічного характеру і передовсім економічна криза, яка тяжить над життям української еміграції, не може бути перешкодою до широкої мобілізації громадської жертвенности на допомогу як Бібліотеці ім. С. Петлюри у Парижі, так і на наші інші національні і еміграційні цілі взагалі.

До цих прикладів належить маніфестаційний чин Української Станиці в Каліші, який пройшов під гаслом: «по 50 грош., але всі як один». Цей приклад дає і безробітний в своїй переважній частині, еміграційний осередок в Іновроцлаві, висовуючи гасло: «по 10, 15, 20 грошів, але всі». Цей приклад бачимо в пожертві заборженого будовою власної «Хати» осередку в Плотичному, в пожертві, що декларує свій денний заробіток, невеличкої групи в Кцині, в пожертві Гайновки і інших еміграційних осередків.

Цьогорічна святочна збірка пожертв на Бібліотеку ім. С. Петлюру у Парижі це не лише — «пожертва замість різдвяних і поворічних привітань на візитів», це не лише розуміння гасла «з наших, навіть дрібних, пожертв може скластися значна сума...» Цьогорічна збірка це — маніфестація єдності в відданню пошани для пам'яті Вождя... це — заповіт, що на створеному нами монументі Вождеві наших визвольних змагань ніколи не зів'януть квіти жертвенности нашого загалу, бо в глибину нашої збірної свідомости широко торує собі шлях підперте чином гасло: — «В підтримці створених нами національних вартостей — скільки хто може, але всі, як один»...

І. Липовецький

З МІЖНАРОДНЬОГО ЖИТТЯ

— Д о с и т у а ц і ї

Останні події в Подунайських державах, як здається, дають такі вказівки на те, звідки та в який спосіб зачнетися в Європі впорядкування міждержавних взаємин та реальний розподіл її сил, впливів та інтересів.

Свого часу, як про це говорилося не раз на цьому місці, можна було думати, що зачнетися воно не з Дунаю, а десь инде, саме, — з крайнього заходу Європи. Більше за те, воно там неначе вже й зароджувалося. Пересправи Франції, Англії та Італії, з одного боку, а Германії — з протилежного, велися довго й непереривно й торкалися вони ніби всього на всього забезпечення Бельгії та Голандії, але разом з тим цілком у поважний спосіб дискутувалося на них і ширше питання про те, як встановити між названими державами таку рівновагу й такі взаємини, щоб забезпечити на цілому Заході повне й упорядковане замирення. Коли не назавжди, то скільки можливо на довгий час, — що найменше на чверть століття. А забезпечивши Захід, можна було взятися спільними силами за впорядкування й замирення Середньої Європи, а пізніше й Східньої.

Де-чого тоді встигли навіть і досягти, бо-ж такі Бельгія та Голандія од Франції, Англії та Германії дістали урочисті заяви про нейтралітет та

про недоторканість їх державних кордонів. Але на тому й стало, — далі не пішло, взаємини загострилися, перспективи замирення пригасли й повилися млою. Усі ще добре пам'ятають, чому так воно сталося. Італія й Англія посварилися проміж себе через Етіопію, іспанські події до сварки додали Германію, а активна поява в концерті великих держав зловісного ССРР остаточно переплутала всі карти, — і на Середземному морі, і в Західній Європі, і в середині її.

Замість якоїсь координованої праці що-до мирного міждержавного співжиття починається тоді, з одного боку, колосальне посилення озброєння, підшукування союзників, творення так званих осей та блоків. Першою утворилася вісь Париж — Прага — Москва, хоч вона вісею й не звалася. Задумана вона була широко, бо мала включити ще на північ — Польщу й балтійські держави, на південь — Румунію, Югославію та цілі Балкани. Як відомо, ширший план не повівся, — перешкодила тому на півночі польсько-германська згода, а на півдні — нехіть Румунії та Югославії. Але вісь Париж — Москва, з пересадкою, як тоді говорили, в Празі, встановилася, як річ цілком реальна, що, як здавалося, на довший час забезпечувала французьку перевагу на європейському суходолі.

Автім ота перевага негайно знайшла свою противагу. Ремілітаризація рейнських провінцій та відтворення германської армії одрізали Францію від Середньої Європи, польсько-румунський союз, своєю чергою, одрізав од неї совітський союз, а нова, на цей раз уже справжня вісь Берлін-Рим перетягла лінію Париж — Москва у самій її середині. Ця нова вісь незабаром, через Середземне й Червоне море та Індійський океан простяглася на Схід до Токіо й стала тиснути на азійські володіння того-ж таки ССРР.

Ці дві вісі звуть часто тако-ж блоками, а до того ще й ідеологічними. Як про це вже нам доводилося тут згадувати, ідеологічного в них не дуже то багато, але де-що в тому все-ж є. Бо-ж один із тих блоків, а саме італо-германо-японський проголосив себе неухильно антикомуністичним і поставив собі завданням в усіх площинах і в усіх подобах поборювати скрізь по світах комуністичні вияви і комуністичну чинність. А тому, що вся та чинність і всі ті вияви, де б вони не сталися, зв'язані так або інакше завжди з совітами, з ССРР, то фактично, в міжнародній площині завдання антикомуністичного блоку перетворюється в боротьбу з впливами, інтересами й силами Москви, з її Комінтерном та з її совітською державою. Москва-ж, у свою чергу, розуміючи це, намагається цілий час тому блокові, до якого належить вона, надати те-ж ідеологічне забарвлення, зробивши його чисто «антифашистським», а це не дуже-то їй ведеться, бо на цей шлях ніхто, крім лівих, а власне соціалістичних партій, вступати не хоче і не вступас.

Як можна вірити, ні один з них блоків, — кожний з різних причин, — не має на меті в доглядному часі зачинати у властивій Європі яку будь війну. Винятком являються хіба що совіти, бо самі вони до Європи нібито не належать, а всякі заколоти тут їм на руку, даючи ріжноманітні приводи й можливості до пропаганди їх ідей та до поширення ідеологічних і організаційних впливів. Вони були й спробували вже «запалити світову пожежу», вибравши для того далеку від них Іспанію, але італо-германська відсіч, яку вони там зустрінули, як здається, одбила у них охоту до дальших європейських спроб. Винятком може здаватися й Японія, але її сучасні військові операції переходять далеко від Європи і з причин не-європейського порядку. Що-правда, в ближчому часі вони можуть опинитися в конфлікті з ССРР, але це буде тако-ж не в Європі, а в Азії.

Основні держави блоків війни не хочуть і видно, що були б раді, коли б її ніколи більше в Європі не було. Це не протирічить тому, що вони весь час озброюються. Озброєння їх лише вказує на те, що в Європі, після часових, так мовити, ультра-паціфістичних гасел, запанувала знову стара думка досвідченого давнього Риму, що повчала: — Коли хочеш миру, готуйся до війни.

Війни в Європі нема і мабуть таки її не буде. Але коли нема війни, то зараз ще немає й замирення, бо на дипломатичних фронтах цілий час відбуваються безперервні сутички й дуже важливі перотрактації. Одна з найважливіших подій це, безперечно, побачення канцлера й германського вождя Гітлера з австрійським канцлером Шушнігом у Берхтесгадені.

Що там сталося? Зовнішні подробиці, явна річ, добре відомі читачам «Тризубу» із щоденної преси, і ми не будемо їх повторювати. Внутрішнє — нове австро-германське погодження звело до купи, під одну міжнародню стріху дві німецькі держави, одну велику, а другу малу. Так званий а н ш л ю с формально не відбувся, але фактично Германія придбала собі Відень, зв'язала австрійську міжнародню, а з частини й внутрішню політику із своєю, і наблизилася таким чином через Австрію до італійських кордонів. Австрія стала зв'язковою територією тепер уже суцільної осі Берлін-Рим, а захід Європи політично цілковито одрізаний од її середини та сходу.

Як це сталося? Широка преса говорить про несподіванку. Несподіванки не було, бо на очах у всіх все оте дипломатично готувалося. Австрія ввесь час була до того готова, бо власними силами існувати не могла, а існувала, як самостійна держава, тому, що того хотіла й вимагала Франція, а з нею й Мала Антанта. Тепер вона лише знайшла природне своє місце, бо сперлася на однонаціональну з нею державу. Підготовані були й сусіди її. Угорщина завжди стояла за це, Югославія — з недавнього часу, бо з візитів Герінга до Білгороду, а Стоядиновича до Берліну; що-ж до Румунії, то всі оті її феєричні зміни влади, од Татареску до поета Гоги, а од поета до патріарха — не що інше, як румунська реакція на взаємовідносини двох інших в Європі вказаних осей. Підготована була до того й Чехословаччина, бо знала, про що ходить, хотіла й дбала про те, щоб процес той спинити, але те їй не пощастило.

Од цього факту змінилася разом вся картина Середньої Європи й Дунав'я. Мала Антанта в ширшому її значінні, як єдина міжнародня цілість, фактично перестала існувати; Германія сперлась на Дунай, Середня Європа виключена з проводу Франції й поставлена під впливи італо-германського блоку. Що-правда, ще не вся. Є там ще Чехословаччина, яка поки-що твердо стоїть за Францією. Але вже й сама чеська преса ставить собі питання: За ким черга? — й відповідає: Черга за нами.

Упорядкування Європи зачалось таким чином не з Західної, а з Середньої Європи і розпочато воно не французькою чи союзною їй чеською дипломатією, що готувала для того широкі плани, мало що не створення якоїсь дунайської нової конфедерації, а німцями, що назовень тої конфедерації ніби-то й не відкидають.

Як поставиться до цього Франція і чи підтримає її Англія? — бо на сьогодні на Заході ще тільки у Англії є велика сила. Але й тепер уже можна сказати, що жадної війни через те не буде, а, як британська дипломатія то завжди робить, буде визнання готового факту й якийсь компроміс. Це, явна річ, не перешкодить тому, що за впорядкуванням Середньої Європи настане черга і за Європою Східною, а там вже доведеться мати діло з СССР. Чи виправдає себе й тут отой антикомуністичний блок?

Observer

**Чи в день свята Української Державности склали ви пожертву
на Музей Визвольної Боротьби України в Празі ?**

З П Р Е С И

Що таке «русскій націоналистъ»? Одповідь на це знаходимо в московській еміграційній газеті «Возрожденіе» (з 18 лютого). Говорячи про сповідь Бутенка, вище у нас подану, «органъ русской національной мысли» зазначає:

«Ні, Бутенко не троцькист. В його сповіді проступають може українофільські тенденції, та проте цей українець мислить, як «русскій патріотъ», як «русскій націоналистъ».

Отже, «русскій патріотъ» «русскій націоналистъ» — це людина, яка прилюдно заявляє:

«Я — українець. Всю свою дальшу діяльність я направляю на боротьбу за незалежність України, яку гнітить Москва» («Послѣднія Новости» з 19 лютого).

* * *

Взагалі російська преса на чужині не знає, на яку ступити з Бутенком, що не цурається свого українського походження й це підкреслює. Оповідючи про виступ Бутенка в римському радіо, «Послѣднія Новости» зневажливо додають таке:

«Досить кумедно було слухати італійські слова, що їх вимовляють на український лад:

— Трысте спектаколо... Режимъ Сталино...»

Справді «трысте спектаколо» уявляє собою московська газета, для якої й досі ще не минули часи «рябої кобили» та інших славнозвісних «малоросійських» анекдотів Раєвського: адже всьому світу достоменно відомо, що найхарактерніші ознаки української мови це «яри» та «і» з крапкою.

1 лютого с. р. номер і 3-го лютого похований в Ковелі

ПОДКОВНИК

Олександр Пучковський

бувший начальник Юнацької Школи

ХРОНІКА

З ЖИТТЯ УКРАЇНСЬКОЇ ЕМІГРАЦІЇ

У Франції

З життя Укр. Бібліотеки імені С. Петлюри в Парижі

Замість різдвяних та новорічних привітань через представника Бібліотеки у Польщі сотн. І. Липовецького поступили пожертви на Бібліотеку від: Української Станиці в Каліші (продовження збірки) — 15 зол. п., збірка пані Личикової — 5 зол., збірка п. К. Клепачівського в Ченстохові — 2 зол., п. І. Іножарського — 1 зол., Відділу УЦК в Біловіжі — дитяча коляда на Бібліотеку — 5 зол., збірка п. П. Труби в Торуні від таких осіб: П. Труба — 1 зол., Прокофійв — 1 зол., Цакунський — 1, С. Пікульська — 2, Сосенко — 2, Олексюк — 1, Солов'їв — 1.50 зол., Ткаченко — 0.50, Колесниченко — 1, Мосевич — 1, Кулик — 1, та двоє невідомих по 1 зол., разом — 15.50 зол.

Справляємо помилку: від п. Володосевича поступило не один зол., а два.

В Бельгії

— Український бал у Брюсселі. В цілях пропаганди між чужинцями, Союзом Українських Старшин та Т-вом б. Волків Армії УНР в Бельгії було організовано репрезентаційний бал в концертній залі «Атріум» у Брюсселі, 12 лютого с. р.

По 9-ій годині вечера салю було вже переповнено гістьми, в бальних туалетах, яких вітали представники Союзу Українських Старшин.

Прибули чисельні представники від бельгійських та інших чужинецьких військових організацій: від УФАК'у (Союз полкових товариств був. бельгійських комбатантів з кампанії 1914-18 рр.) — секретарь п. Свіллен; від Національної Федерації Бельгійських Інвалідів 1914-18 рр. — адміністратор п. кап. Брюкманс; представники від Нац. Федерації Вогневого Хреста та рівно-ж голови бувших комбатантів італійських та румунських в Бельгії.

Треба відзначити присутність директора Національного Хеміко-Технологічного Інституту в Брюсселі п. д-ра Ван-Ляра та багатьох бельгійських старшин в уніформах.

Артистична частина складалася із співів та танців, які викликали захоплення присутніх. Хор бувших українських вояків під керівництвом п. І. Бурлаки виконав слідуючи речі: «Ой у лузі»... Кошиця; «Комарик»...; «Сонце низенько...; «Козака несуть»... Леонтовича; «Ой з-за гори»...; «Ой летіла горлиця...; «Ой пушу я кониченька»... Лисенка. Пані М. Камю заспівала арію з «Манон» та Бержерет де Векерлен. Пані М. Дельвож та п. Душа виконали український танок «Подольняк». За піаном майстерно акомпаніював п. Стевенс.

Під час танців оркестра грала тако-ж і українські мелодії. Забава пройшла в чудовому настрою при повному успіху, яку, мов живими квітками, прикрасили веселі барви національних одягів українських пань та панночок.

Всі вложили все, що тільки було можливе для досягнення успіху забави, як п. п. старшини, так і вояки, а зокрема треба підкреслити незвичайну енергію яку виявили в допомозі Управі студенти з університету в Лувені.

Галь закінчився о 5-ій год. рано. Він безперечно залишить у чужинців тривалий спогад щирої української забави та взаємної симпатії.

П р и в і т а н н я

Українські політичні емігранти, — бувші вояки Армії Української Народньої Республіки, — об'єднані у відділі в Рівному Українського Центрального Комітету в Польщі, зібравшись 22 січня с. р. з нагоди двадцятих роковин проголошення незалежності України, прийняли ухвалу вислати привітання до Пана Головного Отамана Андрія Лівницького та ген.-штабу ген.-хор. О. Удовиченка.

В листі до Пана Головного Отамана говориться, між иншим: «Віriamo, що вже недалеко той час, коли всі ми, на ваш поклик, станемо в лави борців і здобудемо волю й незалежність Україні».

Наші вояки з Рівного шлють генералові О. Удовиченкові, як рівно-ж «і всьому товариству по зброї, що перебуває у Франції, свій гарячий привіт». Лист кінчається так: «Стверджуємо, що довголітні злидні емігрантського життя не зломили в нас глибокої віри в Українську Ідею, а жертвенна кров нашого незабутнього вождя Симона Петлюри і його заповіти будуть нам освічувати шлях до остаточної перемоги!»

Обидва листи підписано головою відділу УЦК в Рівному п. С. Письменним та секретарем (підпис нечиткий).

Бритійський Королівський Інститут досліджує положення політичних емігрантів

З огляду на те, що в-осени цього року Ліга Націй має рішити, чи ліквідувати Офіс Нансена, чи продовжити його діяльність, Бритійський Королівський Інститут і Фонд Рокфелера вирішили, як інституції гуманітарно заінтересовані в біженецькій справі, зробити широке обслідування її з метою здати собі звіт, чи во-

ни мають далі підтримувати справу і яка має бути їхня поведінка на випадок того чи иншого рішення Лігою Націй справи. Керування анкетою покладено на сера Джона Хоп-Симсона, одного з високих директорів Інституту, в числі яких числяться був. прем'єр Болдвін, Ллойд Джордж, вікоунт Сесіль і т. ин. Вже з кінця минулого року керівник анкети почав збирати писані дані про еміграцію і об'їздити еміграційні центри для персональних побачень з керівниками еміграцій і ознайомлення з окремими аспектами шитання. Недавно сер Джон Хоп-Симпсон завітів і до Парижа, де бачився з представниками різних еміграцій в тім числі із головою і секретарем Української Головної Еміграційної Ради п. н. проф. О. Шульгиним і І. Косенком. Докладно розпитавши українських представників про становище їхньої справи, сер Джон Хоп-Симпсон прохав їх подати йому писані докладні відомості про українську еміграцію і її становище. Ці відомості будуть потім опубліковані і послужать для інтервенції Королівського Інституту і Фонду Рокфелера в Лізі Націй. Після довшої бесіди з сером Джоном Хоп-Симпсоном українські представники подякували йому за прихильне ставлення до потреб української еміграції і обіцяли як найшвидше подати докладні відомості про українську еміграцію і її потреби.

На пресовий фонд «Тризуба»

У відповідь на заклик п. І. Липовецького складаю на пресовий фонд «Тризуба» 5 зол. п. та до рівної-ж пожертви закликаю пп. Віктора Якубовського та Павла Зайцева.

Євген Гловінський

Пересторога

Управа Відділу УЦК в Ідні перестерігає українське громадянство та українські організації перед особою п. Сегеди, бувш. голови Відділу УЦК в Ідні, який допустився низки нечесних

вчинків на шкоду Відділові УЦК в Ідині й цілої української політичної еміграції.

Головна Управа Українського Центрального Комітету в Польщі повідомляє про наступну свою ухвалу з 18 лютого с. р.:

«Під час люстрації Відділу УЦК в Ідині стверджено грошові зловживання б. голови управи Відділу п. Сегеди на шкоду Відділові УЦК в Ідині зокрема і цілої української політичної еміграції взагалі. Рівно-ж стверджено шкідливу діяльність п. Сегеди для Українського Центрального Комітету, як тако-ж поступовання його, що суперечить засадничій ідеї української політичної еміграції.

«З огляду на згадане, ухвалено, на підставі п. «а» і «в» § 17 і § 18 статуту УЦК, виключити з числа членів УЦК б. голову Відділу УЦК в Ідині п. Сегеду. Подати це до відома в «За Незалежність» і в «Тризубі».

Нова авантюра

Загальне зацікавлення політичного світу українською справою несподівано викликало до життя цілу низку цілком нових елементів, про яких в часі цілковитого знехвалення України Європою щось не було зовсім чути. Поминаючи вже давно знайомих претендентів: де Мазепу-Розумовського та Полтавця-Остряницю, в Білгороді став кошем якийсь Богунець, «універсали» якого, де він кликав козаків у «домовину» (бать-

ківщину), довго розважали цілу еміграцію. А тепер довідуємося з Брюсселі, що там «блиснув булавою» новий «ясновельможний», Гонта Литвиненко. Новий претендент видав як належить «універсал», і то не лише до Українського Народу, а й до цілої Європи, видрукований по українськи та по-французьки з додатками по-німецьки, англійськи та по-італійськи, де він загрожує Лізі Націй, що, коли питання України не буде раз-же вирішено, то він буде числити лише на «власні сили», і закінчує несподівано: «Хай живуть 14 точок президента Вільсона». Універсал видано на прегарному папері з кольоровими прапорами, гербами та іншими геральдичними атрибутами, і підписано Гонтою Литвиненком від імени «Українсько-Козацько-Гайдамацького Брацтва Чорний Орел» та розіслано до всіх державних канцелярій Європи, як тако-ж до численних державних діячів. Так як кожний «гетьман», згідно із своїм універсалом, має за собою численне військо, бідним чужинцям тяжко буде вибрати, в слушний час по-між всіма тими Мазепами, Розумовськими, Остраницями, Гонтами, а може ще Хмельницькими та Сагайдачними, які очевидно не примусять на себе довго чекати.

«Офіпор».

Поправка

В ч. 4-5 «Тризуба» з 22 січня с. р. на стор. 44-ій, рядок 20-й згори, треба читати не «71 дол. 78 с.», а 11 дол. 78 с.

НОВІ КНИЖКИ І ЖУРНАЛИ

- Т а б о р , воєнно-науковий журнал. Ч. 33. Варшава.
- У к р а ї н с ь к и й Т и ж д е н ь , ч. 8 (254). 20 лютого 1938. Прага.
- Ш а н х а й с ь к а Г р о м а д а, Неперіодичний орган Української Громади в Шанхаю. Ч. 2., 22 січня 1938 р.
- М. П. Д р а г о м а н о в. В и б р а н і т в о р и. Видання Українського Соціологічного Інституту в Празі. Накладом Комітету Українських Поступових Товариств Америки. 1937.
- B u l l e t i n d u B u r e a u d e P r e s s e U k r a i n i e n. No 30, 31 janvier 1938. Paris.
- L e C a u c a s e , organe de la pensée nationale indépendante. No 2-9, février 1938. Paris.

Українська Бібліотека ім. С. Петлюри в Парижі

й читальня при ній (41, rue de la Tour d'Auvergne, P a r i s 9)
відкрита в середу й четвер — 6-9 г., суботу — 4-8 і в неділю — 2-6

При Бібліотеці Музеї С. Петлюри

В читальні 90 органів преси — журналів, газет, бюлетенів з
ріжних країн, де живуть українці.

Книжки видаються додому. За читання 5 фр. у місяць (за одну
книгу) і 25 фр. безпеки.

Коштом читача висилаються книги тако-ж і на провінцію.

С П И С О К

осіб, що склали пожертви на

Видавничий Фонд

при

ГОЛОВІЙ УПРАВІ СОЮЗУ ОРГАНІЗАЦІЙ
ІНЖЕНЕРІВ УКРАЇНЦІВ НА ЕМІГРАЦІІ

На заклик інж. В. Прохода склали на Видавничий Фонд
при Головій Управі Союзу

	Кор. ч.		Кор. ч.
1. Інж. В. Прохода . . .	50.—	8. Інж. А. Зубенко . . .	50.—
2. Інж. П. Гайківський .	50.—	9. Інж. М. Сочинський .	20.—
3. Інж. В. Бурячинський .	20.—	10. Інж. О. Неділько . . .	20.—
4. Інж. А. Ярина	20.—	11. Інж. З. Івасишин . . .	20.—
5. Інж. В. Добровольсь- кий	20.—	12. Інж. В. Кучеренко .	100.—
6. Інж. Д. Гурий	50.—	13. Інж. В. Добровольсь- кий	50.—
7. Інж. Я. Дзябенко . . .	20.—	14. Інж. О. Антипів . . .	50.—

Зараз необхідно зібрати засоби на видання наступного числа журналу
«Український Інженер». Пожертви приймаються далі.

Гроші можна слати на адреси :

В Чехословаччині :
Občanská záložna, Svaz Ukrajinských Inženýrů, P o d ě b r a d y.

У Франції :
S. Nečaja, 248, rue St.-Jacques, Paris 5.

У Польщі :
Пожертви приймає Спілка Українських Інженерів і Техників.

РОЗВОДИ В ДУХОВНОМУ СУДІ ПРОВАДИТЬ

і в справах роздодових інформує

НАВЛО ДЕНИСЕНКО

Warszawa, ul. Wspólna 60 m. 4.

Т р и з у б

тижневик політики, культури, громадського життя та мистецтва, заснований р. 1925 Симоном Петлюрою, виходить в 1938 році по-старому з доповненим складом співробітників, новими видатними літературними силами.

УМОВИ ПЕРЕДПЛАТИ НА 1938 РІК

У Франції на рік — 80 фр., на півроку — 40 фр., на три місяці — 20 фр.
на один місяць — 10 фр.

	1 рік	½ року	3 місяці	1 міс.	Окр. чис.
ЧЕХОСЛОВАЧЧИНА	100 к. ч.	50 к. ч.	25 к. ч.	13 к. ч.	3,5 к. ч.
ПОЛЬЩА	22 зол.	11 зол.	5,5 зол.	2 зол.	0,60 зол.
РУМУНІЯ	550 леїв	300 леїв	150 леїв	50 леїв	25 леїв
НІМЕЧЧИНА	13 мар.	6,5 мар.	3,5 мар.	2,5 мар.	0,75 мар.
СПОЛ. ШТАТИ П. А.	3,5 дол.	2 дол.	1,5 дол.	0,75 дол.	0,15 дол.
КАНАДА	3,5 дол.	2 дол.	1,5 дол.	0,75 дол.	0,15 дол.
БЕЛЬГІЯ	25 бельг.	13 бельг.	7 бельг.	2,25 бельг.	0,75 б.
БОЛГАРІЯ	250 лев	150 лев	60 лев	25 лев	6,50 лев
ЮГОСЛАВІЯ	140 дин.	70 дин.	35 дин.	12 дин.	3 дин.

В Парижі набувати в книгарні «Maison du Livre», 9, rue de l'Eperon, Paris 6.

ЧОМУ НАЛЕЖИТЬ ПЕРЕДПЛАЧУВАТИ «ТРИЗУБ»?

Між передплатниками «Тризуба» в Польщі, особами й організаціями, що до 10 березня с. р. надішлють відповідь на це питання і матимуть владену передплату хоч би за біжучий квартал, — буде розльосовано 25 додаткових книжкових премій. Головні премії:

1) «Атлас України і сумежних земель» — наклад Українського Видавничого Інституту у Львові. Ціна 35 зол.

2) «Українсько-московська війна 1920 р.» Документи під редакцією ген. В. Сальського, впорядковані ген. П. Шандруком. Ціна 15 зол.

3) С. Сірополо. Народня освіта на совітській Україні. Ціна 10 зол.

4) Альбоми «Дереворитів» Українського Гуртка «Спокій». Ціна альбому 3 зол. 50 гр.

Серед інших премій: С. Русова — «Мої спомини» (Ціна 3 зол.), В. Садовський — Національна політика совітів на Україні (ціна 5 зол.), Р. Смаль-Стоцький — Українська мова в совітській Україні (ціна 5 зол.), Ю. Ліна — Нотатник. Новелі, та інші.

Премії висилатимуться за кошт ІІІ. Передплатників.

Короткі й ясні відповіді належить надсилати на адресу представника «Тризуба» в Польщі: І. Л и н о в е ц ь к и й, Wilzza 45, m. 3, Warszawa (до 10 березня с. р.).

Редакція і адміністрація: 41, rue de La Tour d'Auvergne. Paris 9

Для переказів у Франції: «Le Trident», chèque postal 898.50, Paris.

Редагує — Комітет

Адміністратор: Іл. Косенко

Le Gérant: M-me Pardizot

Imprimerie L. BERESNIAK, 12, Rue Lottin. Paris (5).